

Vildt vil have variation

Af produktchef Niels Søndergaard
Jagt, Vildt og Natur,
HedeDanmark a/s

Fotos: Wildlife-Management.dk

Efter ti år med dårlige priser på nåletræ er mange danske nåleskove præget af manglende tynding. Det giver meget mørke bevoksninger med et ringe fødeudbud for vildtet.

Mange bevoksninger kan tåle en mere aktiv hugst, uden at det går ud over den fremtidige trækvalitet. Samtidig vil det gavne vildtet.

Vigtigst for vildtet er at skabe variation i skoven.

Det er en kendsgerning, at råvildt foretrækker lysåbne skovområder. Men også andet hjortevildt samt harer og fasaner sætter pris på lysåbne områder, hvor der ofte findes et større og mere varieret fødeudbud end i en tæt, skyggepræget skov. Der er derfor god grund til at tynde udvalgte dele af skoven her i vinter og i det tidlige forår, så der kan komme lys til skovbunden.

Ved udtynding får de tilbageværende træer også gode vækstforhold, der skaber muligheder for at forynge skoven igennem selvsåning af træer og buske. Hvis buskene er bærbare, vil det medvirke til yderligere fødemuligheder for vildtet.

Rent økonomisk er det også en fordel at lave tyndinger i den kommende tid. Priserne på træ er steget til det højeste niveau siden før stormen.

Skab variation

Variation er nøgleordet, når man vil skabe en vildtvenlig skov. Det gælder derfor om at have mange for-

En skovningsmaskine kan nemt skabe variation i eksisterende skov. Lige nu er skovning økonomisk hensigtsmæssigt.

Egetræerne her i skovbrynet skal blot have mere lys og luft. Det gøres ved at tynde kraftigt, så egne kan udvikle sig og skabe stabilitet.

skellige træer og buske i forskellige aldre. De skal optimalt være samlet i mindre grupper, men kan også stå mellem hinanden.

Det gælder også om at have ubevoksede arealer i skoven, der fremstår som lysninger. Der skal skabes afveksling mellem forskellige

Denne lysning er skabt, fordi bevoksningen gik i opløsning på grund af skader fra stormfald og træer, der var angrebet af barkbiller.

bevoksningstyper og mellem de bevoksede og ubevoksede arealer. Alle disse elementer skaber variation, og samtidig er afveksling i skovbilledet til glæde for øjet.

Indre og ydre skovbryn virker som overgangszoner mellem forskellige bevoksningstyper og mellem bevoksede og ubevoksede arealer. Skovbrynene er særligt yndede områder for vildtet. Jo længere skovbryn, jo bedre synes vildtet om skoven, fordi der opnås en stor randeffekt.

Det er en god idé at tynde de indre og ydre skovbryn, så der kommer lys til bunden. Det giver bedre vækstforhold i skovbrynet, så der kan gro undervækst. Det skaber større variation, bedre fødemuligheder og læ.

Alle disse elementer medvirker til bedre livsbetingelser for vildtet og til en bedre skov rent skovdyrkningsmæssigt.

Ideelt med lysninger

Set ud fra et vildthensyn er det ideelt, hvis en tredjedel af skovens areal består af lysninger og åbne områder, hvor der både er sol, læ, ro samt føde.

Hvis naturgivne forhold åbner mulighed for det, så bør der skabes større lysninger i bevoksningerne. Det kunne være i et blødt område, områder med meget sandet jord eller i et frosthul.

De træer, som omkranser lysningerne, skal helst have grønne grene langt ned ad stammen. Der skal derfor skoves så de står mere eller mindre frit.

Lysningerne skal placeres, så vildtet kan æde uforstyrret. Derfor skal der bevares eller etableres en tæt vegetation langs veje og stier, og gennemsigtige bevoksninger skal helst undgås. I lysningerne vil der fremspire urter, græsser, buske og træer, hvilket giver god føde for vildtet.

På magre jorder kan det være nødvendigt at bryde et eventuelt græsag, så mineraljorden blotlægges. Herved vil der være bedre muligheder for, at urter, buske og træer kan etablere sig. Man kan vælge at slå områderne med jævne mellemrum for at sikre friske spirer med attraktivt og højt fødeindhold.

God dækning

Udover de rent skovdyrkningsmæssige formål udfylder de skovbevok-

sede arealer flere opgaver i forbindelse med jagten. De skal sikre god dækning for vildtet, de skal fungere som såter ved afholdelse af jagter, og så kan de bidrage med føde til vildtet.

I de dele af en bevoksning, hvor driftsformålet er ren jagt, skal nåletræer helst tyndes, så træerne får grønne grene langt ned ad stammen. Det giver nemlig god dækning for vildtet.

En så kraftig tynding kan med fordel gøres i 10 – 20 år gamle nåletræsbevoksninger. Men det bør kun ske i mindre dele på 40 x 40 meter af en bevoksning af hensyn til variationen og skovdyrkningen.

Forskning omkring forstyrrelser af råvildt viser at tætte holme af gran har stor betydning, når råvildtet udsættes for stress, fordi dyrene kan søge tilflugt i holmene.

Hvis man vælger en kraftig tynding eller snarere en skærmstilling for eventuelt at underplante med træer og buske, bør man bevare et passende antal dybt-kronede træer jævnt fordelt på arealet, da de må forventes at være mere storm-stabile.

Langs veje og andre lineære terrænskift kan man tynde ekstra kraftigt i en bræmme på 20 - 30 meter. I

disse områder kan man nemt sætte skytter af, fordi der er gode over- sigtsforhold og dermed muligheder for at afgive sikre skud.

Samtidigt vil man ofte kunne placere skytterne lidt længere inde i bevoksningen, så vildtet ikke opdager skytterne under en drivjagt. Vildtet vil komme frem i et mere ro- ligt tempo, så man kan afgive mere præcise og effektive skud.

Bræmmerne kan også medvirke til at opretholde og udbygge indre og ydre skovbryn med tæt fodpose i bunden. Det er yndede tilholdsste- der for vildtet.

Mange gange står der en del selv- såede egetræer og løvbuske. Når de får mere lys og plads kan de skabe et indre bryn, der er med til at sikre stabiliteten i skoven.

Når der tyndes, bør man grund- læggende vælge at fremme de dan- ske træer og buske. De er vigtige for især fugle og insekter, som gennem århundreder har vænnet sig til at udnytte de hjemmehørende plante- arter. Ligeledes bør undertrykte og udgåede træer bevares af hensyn til insekterne.

Skovdyrkingen

En rendyrket fokus på jagt vil kunne få konsekvenser for den fremtidige skovdyrking. Hvis bevoksningerne tyndes meget kraftigt, vil der være øget risiko for stormfald. Desuden kan der ikke produceres højkvali- tetstræ, da grenene på træerne bli- ver meget grove.

Derfor anbefales det som nævnt, at skovejeren udvælger dele af skoven, hvor hensigten alene er at forbedre livsbetingelserne for vildtet. Hvis skovdyrkingen går i mere naturnær retning, vil hensyn til jagt og vildt sagtens kunne indgå i skovbruget.

På de bedre jorder kan en mindre afdrift ofte være en bedre løsning end en kraftig tynding.

I en lysåben skov med masser af føde og dækning, er vildtet tilgode- set på den bedst tænkelige måde. Den ideelle skovbiotop for vildtet er nemlig en lysåben og afvekslende skov indrettet som en mosaik af tæt ung nåleskov, med god dækning, løv- træsbevoksninger, flere åbne arealer, spredt bevoksning af lysttræer samt lysninger, hvor der kan spire frisk ny vegetation op.

Naturnær skovdrift

Naturnær skovdrift tager større hensyn til dyr og planter, giver muligheder for flere oplevelser

De fleste hjortevildtarter kræver bevoksninger med gode læmuligheder. Især sikavildt ynder at opholde sig i de tætteste bevoksninger.

Lysningerne skal ligge på en måde, så dyrene kan æde uforstyrret.

Naturnær skovdrift

Naturnær skovdrift tager større hensyn til dyr og planter, giver mulighe- der for flere oplevelser og kan forhåbentlig også være med til at forbedre økonomien ved træproduktion. De naturnære skove vil, udover at være rige på oplevelser, også bedre kunne modstå storme og ændringer i frem- tidens klima.

Principper for naturnær skovdrift:

- Vedvarende skovdække og naturlig foryngelse
- Større anvendelse af hjemmehørende træarter
- Flere forskellige træarter og træer af forskellige aldre på det samme areal
- Flere gamle træer, mere dødt ved og sikring af værdifulde nøglebiotoper
- Færre grøfter og genskabelse af tidligere vådområder

Kilde: Skov- og Naturstyrelsen

og kan forhåbentlig også være med til at forbedre økonomien ved træproduktion. De naturnære skove vil, udover at være rige på oplevelser, også bedre kunne modstå storme og ændringer i fremtidens klima.

Principper for naturnær skovdrift:

- Vedvarende skovdække og natur- lig foryngelse
- Større anvendelse af hjemmehø-

rende træarter

- Flere forskellige træarter og træer af forskellige aldre på det samme areal
- Flere gamle træer, mere dødt ved og sikring af værdifulde nøg- lebiotoper
- Færre grøfter og genskabelse af tidligere vådområder

Kilde: Skov- og Naturstyrelsen